

אמונה (11)

אמונה אינה רק ידיעה

אמונה אינה רק ידיעה שה' קיים או מנהל את העולם, אלא גישה שממירה את המציאות עצמה. כשאדם מאמין באמת, כל קושי או מכשול בעולם נתפסים לא כמכשול סופי, אלא כשלב בדרך, כמו מורה שמכוון אותנו ללמוד לקח חשוב. כלומר, האמונה מעצבת את תפיסת המציאות שלנו, לא רק את התחושה שלנו. כשיש אמונה, אפילו כשלונות או קשיים הופכים לחלק ממסלול חיובי, והלב אינו נשבר אלא מתעצם. *המלקט*

לעשות המצות מתוך אמונה

נאמר בספר תהילים (פרק ק"ט): **"כל מצותיך אמונה"** **כלומר**: שעיקר כל המצוות הוא לעשותן מתוך אמונה, ועל מנת שלאחר קיומם נוכל להגיע מתוך האמונה לדבקות בהקב"ה. וכן מובא ב"מסילת ישרים" (פ"א): כי עיקר המצוות הוא שנזכה על ידי קיומן להיות דבקים בקדוש ברוך הוא. ודבר זה יוכל להתקיים על ידי שלפני שיעשה המצווה, יחשוב שעושה אותה על מנת לעשות נחת רוח למי שציווה לעשותה. וכן יחשוב על תכלית המצווה ומטרתה (כאשר היא ידועה לנו), כגון בציצית לזכור את כל מצוות ה' על מנת לעשותן (שולחן ערוך סי' ה"ח) ובתפילין, לזכור יציאת מצרים, לייחד שמו יתברך, לזכור חסדיו יתברך עמנו תמיד וכו' (שולחן ערוך סי' כה ס"ה). וכן על זו הדרך.

עיקר האמונה, בתמימות

והנה האמונה הקדושה אמורה שלא להתבסס על השכל וההיגיון, אלא על רגש פנימי עמוק, הנובע מאשר אבותינו ספרו לנו שקבלו מאבותיהם והם מאבותיהם וכו' עד מעמד הר סיני, בו ראו כולם בעיניהם את גילוי אלוקותו יתברך. וכן מובא בספר שיחות הר"ן (סי' לג) וזו לשונו: עיקר האמונה היא בלי שום חכמות וחקירות כלל, רק בפשיטות גמורה, כמו שהנשים והמון העם הכשרים מאמינים. וזאת משום שדבר המובן בשכל, אינו נקרא "אמונה" אלא "ידיעה", ולכן ב"ספר המידות" (אמונה א) נאמר כי צריך להאמין בהשם יתברך בדרך אמונה ולא בדרך מופת. ועוד נאמר שם, כי כאשר בתחילה מאמין בפשיטות, יבא אחר כך לדעת את השם יתברך בשכלו, שזוהי מעלה גדולה מאוד כמובן.

יסוד היסודות

דוד המלך, בעת בואו לחזק את שלמה בנו למלאכת בנין בית המקדש, אמר לו: ואתה שלמה בני, דע את אלקי אביך ועבדהו בלב שלם ובנפש חפצה. תחילה דע את אלקי אביך, ואחר כך עבדהו כי אם לא ידע דרך יחודו,

למי יעבוד. ולכן פתחה התורה בבריאת שמים וארץ ולא בציווי על המצוות, כי מי שאינו יודע מי הוא ה' אשר ציוה באלה המצוות, אין לגביו שום משמעות לציווי על המצוות. וכן אמר המלך אסא בעת שבא להשיב את העם אל ה': **"ויאמר ליהודה לדרוש את ה' אלהי אבותיהם ולעשות התורה והמצוה"**. היינו שתחילה יש להתעסק בדרישת ה', ואחר כך יש לעסוק בתורה ובמצוות. אין לאדם להסתפק באמונה התמימה המקובלת לו מאבותיו, אלא ידע אותם, והצלח בהם, וחזור עליהם פעמים רבות, והתבונן בהם בהתבוננות יפה. (לשון הרמב"ם פהמ"ש סנהדרין פ"י) **ספר "לכתחילה יסודות האמונה"**

אמונה, שכל

ה"אבי עזרי" בהל' תשובה (ה-ה) מביא שאלה שהוא שאל את הבריסקר רב על מצות אמונה, הוא כותב כך: מאז ומתמיד הייתי מתפלל למה מכנים למצוה זו אמונה, הרי בפשוטו זו מהמושכלות הראשונות, אי אפשר לו לעולם בלא מנהיג, ומבשרי אחזה אלוק, והחכמה המופלאה שבכל יצור קטן, כ"ש החכמה ביצירת האדם איך אפשר שכל זה יהיה בלי מנהיג? **והרמב"ם** (בספר המצוות במצוה א') כותב: הציווי אשר ציוונו האמת האלוקות, למה נקרא זה אמונה, אני מאמין זה רק בדבר שאני לא יודע מעצמי ואני מאמין, אבל דבר שאני מבין ויודע אותו מעצמי לא נופל על זה לשון אמונה ולא לשון "מאמין", אני "יודע" שזה ככה, אני יודע בכירור שזה כך, לא מצד שאני מאמין במישהו? ושאלתי זאת למרן הגאון רבי יצחק זאב סלואבייציק זצ"ל, ואמר לי שגם הוא עמד על זה, ושאל זאת לאביו הגר"ח, ואמר לו, ורבי חיים ענה, שוודאי שעד כמה ששכל האדם מגעת הוא מושכל, ואין זו אמונה, והיא ידיעה, אבל חיוב האמונה מתחיל ממקום שכלה שכל האדם, כך רבי חיים ענה. שבאמת אמונה זה מהחלק שלא מובן ע"פ שכל, אבל מה שאדם מבין ומכיר בשכלו זה דבר מושכל וזה לא אמונה.

והוא מביא שהבריסקר רב הסביר לעצמו את תירוצו של אביו, והסביר הענין, ששכל האדם הרי מוגבל הוא בזמן ובמקום, ומה שהוא למעלה מהזמן והמקום כבר אין לו מושג, ועצמותו של הקב"ה הוא למעלה מן הזמן והמקום שאין שם מקום לשכל האדם, וע"ז חלה עליו חובת האמונה. הבריסקר רב הסביר לעצמו מה הכוונה, מה האבא רבי חיים התכוון שבמקום שכלה שכל האדם, איפה כלה שכל האדם? במושג ובמציאות הזאת שהקב"ה הוא מעל המקום ומעל הזמן, והאדם הרי הוא מוגבל ולא מסוגל להבין בשכלו מציאות שלמעלה מן

הזמן ולמעלה מן המקום, ובזה חלה עליו חובת אמונה, כך הוא אומר.

אנכי ה' אלוך

יש מצוה מיוחדת בתורה לעסוק תמיד באמונה. מצוה זו היא המצוה הראשונה בעשרת הדברות: "אנכי ה' אלוך", שמשמעה, שבכל רגע יהיה ברור לך שה' הוא אלוך, אין עוד מלבדו, אמת מלכנו ואפס זולתו. מצות: "אנכי ה' אלוך", היא מצוה תמידית שעניינה התעסקות באמונה ובטחון באופן של מהלך חיים, לחיות בורא עולם על כל צעד ושעל. בכל פעם שאדם חושב שיש מצוי ראשון שהמציא כל נמצא, הוא מקיים את המצוה הראשונה, הקודמת לכל המצוות כולם. לדעת הרמב"ן, בכל פעם שאדם מקיים מצוה כל שהיא דאורייתא או דרבנן, הוא מקיים בנוסף גם את מצות האמונה (כפי שנאמר: כל מצוותיך אמונה). אדם שרכש את מצות אמונה יתכן שהוא מקיים מצוה זו גם כשהוא ישן וגם כשמוחו תפוס במצוה אחרת.

ספר "לכתחילה יסודות האמונה"

שש מצוות תמידיות

בהקדמת ספר החינוך מובא, כי ישנם שש מצוות שחיובן תמידי, לא יפסק מעל האדם אפילו רגע אחד כל ימי חייו. ואלו הן, (א) להאמין בה', (ב) שלא להאמין בזולתו, (ג) לייחדו, (ד) לאהבה אותו, (ה) ליראה אותו. (ו) שלא לתור אחר מחשבת הלב וראיית העינים. מצות האמונה הוא אחת משש המצוות שחייב האדם לקיימן ללא הפסק, בכל רגע מימי חייו. כל רגע שאדם חושב בענייני אמונה, הריהו מקיים מצות עשה, וכל רגע שאדם משכנע את עצמו באמיתות האמונה ובכוננותה, הריהו מקיים מצוה עשה. חייב אדם להרהר באמונה בכל עת ובכל זמן. לגבי הרהור באמונה במקומות המטונפים, נחלקו הפוסקים: יש אומרים שאף במקומות המטונפים יהרהר באמונה (חכמת שלמה או"ח פה), ויש סוברים שאין להרהר ממש, אלא שיהיה הדבר טמון בעמקי לבו (לבושי מרדכי יו"ד סימן קעא).

יחוד ה' הוא אחד משש המצוות התמידיות. יחוד ה' פירוש: אחד, שאין כיחודו אחד מן האחדים הנמצאים בעולם. לא אחד כמין שהוא כולל אחדים הרבה (כגון מין האדם שכולל אנשים רבים), ולא אחד כגוף שהוא נחלק למחלקות ולקצות (אברי האדם), אלא יחוד שאין יחוד אחר כמותו בעולם.

ספר "לכתחילה יסודות האמונה"

אמונה גם כשיש חושך

אמונה היא לא רק לדעת שיש אור, אלא לבחור להדליק נר כשעדיין חשוך, לפעמים האמונה לא מבטלת את הספק, אלא נותנה לנו כוח ללכת איתו יד ביד, בלי לעצור. היא גם מעין גשר בין הלב לתקווה שמאפשר לנו לראות אפשרויות גם במקום שבו הכל נראה אבוד. המלך

הלכה: התפלה בערב שבת

בתפלת המנחה בערב שבת אין אומרים וידוי, ואין נופלים על פניהם, מפני שהוא סמוך לשבת. וגם אם מתפללים מנחה גדולה, אין נופלים על פניהם. ויש שנהגו לעשות התרת קללות בכל ערב שבת אחר שחרית, או קודם תפלת מנחה. וכן הנהיג המקובל מהר"ש מערבי ז"ל. מי שלא התפלל מנחה בערב שבת, ובא לבית הכנסת ושמע אמירת "ברכו" מצבור במנין הסמוך המתפללים ערבית מבעוד יום, אין לו לענות עמהם ברכו, ועל הצד היותר טוב יתנה שאינו מקבל עליו שבת, ויהרהר עניית "ברכו" בלבו. ומכל מקום אם קיבל עליו שבת ביחידות קודם שהתפלל מנחה, או שלא אמר יעלה ויבא בראש חודש, חוזר ומתפלל מנחה, כיון שעדיין לא ענה "ברכו" עם הקהל. לקוט יוסף שבת כרך א

פתגם: אמונה הוא הכוח שמרים את האדם מעל כל פחד.
פתגם חסידי

תקירה: חלה: רק דיני ממונות, ליתן לכהן, או שני דינים נפרדים: גם דיני ממונות, וגם איסורים, להתיר את העיסה. (עיון בלומדות ז: ר"ת, ממון, יראים, שני דינים) ספר "יסודות וחקירות"

סיפור: בשעת הדחק!

הגאון רבי שלום מרדכי ברזון, בא פעם לשבות שבת אצל הצדיק מטשארקוב, בעת הסעודה התאסף קהל גדול מסביב לשולחן, ומרוב צפיפות ודחק נשענו רבים על כתפיו של רבי שלום מרדכי. נזף בהם הצדיק: היאך מעיזים הם לדחוק רב גדול כמותו. חייך רבי שלום מרדכי ואמר: אין בכך כלום, "בשעת הדחק אפשר לסמוך עלי...".

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה: יוסף דוד בן ליאל, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרצדס, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זוירה, ראובן בן איזא, ויקטוריה שושנה בת ג'וסי חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סוזן אזיזה. שלום בית: גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנג. זיווג הגון: שרה זסון אנדרה בת דומיניק רינה, יוני מאיר משה בן אסתר, אילן אלי אהרן בן אסתר, קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה. הצלחה רבה בכל: נאור דוד בן יעל דינה, ליטל בת יעל דינה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזיל לאוני. לעילוי נשמת: קלוד שלמה בן ז'רמן רבקה, ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן משה, מסעודה בת בלח, גיא יונה בן לאה, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. אליהו בן מרים, ניסים חי הוברט בן ג'ולי, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסטרייה כוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרוזוקה, אנדרה סעידו בן פורטונה מסעודה, קרול מול אדסה בת גבי זרגונה, אברהם בן אסתר, יהודה יוסף בן רחל.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr